

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Instytut Historii WHiDK

Kierunek:

Archiwistyka i zarządzanie dokumentacją

Poziom:

studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Wykład monograficzny

Nazwa szczegółowa przedmiotu:

Władze państwowe a Kościół katolicki w Polsce w latach 1945-1989. Problematyka duszpasterska i laicyzacja życia społecznego

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot podstawowy i kierunkowy

Przedmiot obieralny:

tak

Rok studiów, semestr:

rok III, semestr zimowy

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 2

Forma zaliczenia:

wykład: zaliczenie bez oceny

Prowadzący:

wykład:

Koordynator sylabusu:

ks. prof. dr hab. Bogdan Stanaszek

Sylabus dostępny w ramach:

- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [Historia](#) (H), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:30h/z/2ECTS]: ks. prof. dr hab. Bogdan Stanaszek;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [Historia](#) (H), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, I rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:30h/z/2ECTS]: ks. prof. dr hab. Bogdan Stanaszek;

- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [Historia](#) (H), studia drugiego stopnia (magisterskie uzupełniające), stacjonarne, II rok, semestr zimowy
  - [prowadzący wykład:30h/z/2ECTS]: ks. prof. dr hab. Bogdan Stanaszek;
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [Archiwistyka i zarządzanie dokumentacją](#) (Aizd), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy
- [Wykład monograficzny](#) [na kierunku:] [Turystyka historyczna](#) (Th), studia pierwszego stopnia (licencjackie), stacjonarne, III rok, semestr zimowy

Wymagania wstępne:

Wiadomości pozyskane w trakcie nauki w szkole średniej oraz w poprzednich latach studiów, umiejętność analizowania tekstów źródłowych i opracowań.

Cele:

Celem wykładu jest zaznajomienie słuchaczy z podstawowymi problemami w relacjach państwo-Kościół w latach 1945-1989 w zakresie działalności duszpasterskiej i laicyzacji życia społecznego.

Treści kształcenia:

- 1-3. Władze państwowe zajmujące się Kościołem i mechanizmy ich działania.
- 4-6. Ograniczenia dotyczące kultu, nadzór nad liturgią kościelną
- 7-8. Likwidacja świąt kościelnych
- 9-10. Nadzór nad działalnością kaznodziejską
11. Listy episkopatu
- 12-13. Misje i rekolekcje parafialne
- 14-15. Wizytacje biskupie
- 16-18. Praktyki religijne członków partii, walka o wpływy w środowisku robotniczym
- 19-21. Likwidacja stowarzyszeń kościelnych
- 22-23. Przejęcie „Caritasu” przez władze państwowe
- 24-25. Laicyzacja zakładów opiekuńczo-wychowawczych „Caritas”
- 26-27. Laicyzacja służby zdrowia
- 28-30. Działalność cenzury, prasa katolicka

Efekty kształcenia:

Posiada pogłębioną, uporządkowaną wiedzę w zakresie historii relacji państwo-Kościół w Polsce w odniesieniu do sfery duszpasterskiej w latach 1945-1989 (K_W05), Posiada pogłębioną wiedzę o możliwościach interpretacji faktów historycznych (K_W06)

Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i opracowań (K_U01), Umie samodzielnie zdobywać wiedzę w zakresie objętym tematyką zajęć (K_U04)

Ma świadomość poziomu swojej wiedzy, rozumie potrzebę ciągłego samokształcenia (K_K01), Ma pogłębione przekonanie o sensie, wartości i potrzebie realizacji misji historyka (K_K03); Jest świadomy roli Kościoła w procesie historycznym (K_K05)

Metody i narzędzia dydaktyczne:

1. Podająca (wykład informacyjny, pogadanka);
2. Eksponująca (pokaz fotografii i dokumentów).

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

Do zaliczenia wykładów wymagana jest obecność studentów na zajęciach (w przypadku trzech

nieusprawiedliwionych nieobecności student musi zdać dodatkowe kolokwium z wyznaczonej partii materiału).

Sprawdza się wówczas znajomość informacji podanych na wykładzie.

Student zobowiązany jest do zaznajomienia się z treściami wykładów oraz wskazanymi partiami z dwóch monografii.

Końcowym sprawdzianem wiedzy będzie egzamin ustny z zakresu materiału poznanego w trakcie wykładów oraz związanej z nimi lektury.

Lektury podstawowe:

Stanaszek B., Diecezja sandomierska w powojennej rzeczywistości politycznej 1945-1967, t. 2, Duszpasterstwo i laicyzacja życia społecznego, Sandomierz 2006.

Żaryn J., Dzieje Kościoła katolickiego w Polsce (1944-1989), Warszawa 2003.

Lektury uzupełniające:

Dudek A., Gryz R., Komuniści i Kościół w Polsce (1945-1989), Kraków 2003.

Dominiczak H., Organy bezpieczeństwa PRL w walce z Kościołem katolickim 1944-1990. W świetle dokumentów MSW, Warszawa 2000.

Fijałkowska B., Partia wobec religii i Kościoła w PRL, t. 1, Olsztyn 1999, t. 2, cz. 1-2, Olsztyn 2000.

Pawlicka K., Polityka władz wobec Kościoła katolickiego (grudzień 1970 – październik 1978), Warszawa 2004.

Stanaszek B., Księża diecezji sandomierskiej więzieni przez władze komunistyczne po II wojnie światowej, Rzeszów 2008.

Stanaszek B., Zdecydowany przeciwnik ustroju, Władze PRL wobec ks. Edwarda Frankowskiego, Sandomierz 2007.

Zieliński Z., Kościół w Polsce 1944-2002, Radom 2003.

Uwagi: